

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: Z - 007508/2023/1120/MEB

Číslo poverenia: 1879/06
Zo dňa: 05.06.2023

Počet výtlačkov: 2
Výtlačok číslo: 2
Počet strán: 24
Počet príloh: 0

PROTOKOL o výsledku kontroly majetku VÚC KA-030/2023/1100

Trenčiansky samosprávny kraj

Trenčín, november 2023

Obsah

Zoznam použitých skratiek	3
Zhrnutie	5
1. Investičná politika kraja	7
1.1 Plánovanie investícií	7
1.2 Plnenie investičných plánov (realizácia)	8
2. Nakladanie s majetkom kraja	11
2.1 Analýza nehnuteľného majetku kraja	11
2.2 Prevody nehnuteľného majetku kraja	13
2.3 Ochrana majetku	17
3. Starostlivosť o majetok kraja	18
3.1 Školstvo	18
3.2 Zdravotníctvo	20

Zoznam tabuliek

Tabuľka č. 1 Kapitálové príjmy	9
Tabuľka č. 2 Kapitálové výdavky	9
Tabuľka č. 3 Vybrané položky majetku	11
Tabuľka č. 4 Obstaranie DHM	12
Tabuľka č. 5 Počet prevodov majetku v zmysle uzatvorených kúpnych zmlúv	13
Tabuľka č. 6 Čerpanie kapitálových výdavkov a výdavkov na opravy a údržbu budov stredných škôl	19
Tabuľka č. 7 Čerpanie kapitálových výdavkov a výdavkov na opravy a údržbu budov nemocníc	22

Zoznam grafov

Graf č. 1 Štruktúra kapitálových výdavkov podľa oblasti a zdrojov ich krytia za trojročné kontrolované obdobie	10
Graf č. 2 Štruktúra kapitálových výdavkov podľa oblasti a zdrojov ich krytia v jednotlivých rokoch kontrolovaného obdobia	10

Zoznam použitých skratiek

Skrátený názov	Úplné znenie
DHM	Dlhodobý hmotný majetok
EÚ	Európska únia
individuálna ÚZ	Individuálna účtovná závierka
JIS	Jednotka intenzívnej starostlivosti
konцепcia zdravotnej starostlivosti	Konцепcia zdravotnej starostlivosti Trenčianskeho samosprávneho kraja
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
nemocnica Bojnice	Nemocnica s poliklinikou Prievidza so sídlom v Bojniciach
nemocnica Myjava	Nemocnica s poliklinikou Myjava so sídlom v Myjave
nemocnica Považská Bystrica	Nemocnica s poliklinikou Považská Bystrica so sídlom v Považskej Bystrici
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
OAIM	Oddelenie anestéziológie a intenzívnej medicíny
obchodný zákonník	Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov
obstaranie DHM	Účet 042 – Obstaranie dlhodobé hmotného majetku
OVS alebo súťaž	Obchodná verejná súťaž
OvZP alebo nemocnice a stredné školy	Organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja
PHŠR	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja na roky 2013 - 2023
pozemky	Účet 031 - Pozemky
regionálna stratégia výchovy a vzdelávania	Regionálna stratégia výchovy a vzdelávania v Trenčianskom samosprávnom kraji na roky 2021 – 2025
RIÚS	Regionálna integrovaná územná stratégia
SOŠ	Stredná odborná škola
správa o stave a smerovaní zdravotníctva	Správa o stave a smerovaní zdravotníctva v Trenčianskom samosprávnom kraji
SPŠ	Stredná priemyselná škola
SR	Slovenská republika
SŠ, školy	Stredné školy
stavby	Účet 021 - Stavby
stratégia rozvoja stredného odborného školstva	Stratégie rozvoja stredného odborného školstva v Trenčianskom samosprávnom kraji na roky 2013 – 2020
SZŠ	Stredná zdravotnícka škola
ŠR	Štátny rozpočet
TSK alebo kraj alebo samosprávny kraj	Trenčiansky samosprávny kraj
VÚC	Vyšší územný celok
zastupiteľstvo	Zastupiteľstvo Trenčianskeho samosprávneho kraja
zákon o finančnej kontrole a audite	Zákon č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
zákon o majetku VÚC	Zákon č. 446/2001 Z. z. o majetku vyšších územných celkov v znení neskorších predpisov
zákon o prechode pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky	Zákon č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky v znení neskorších predpisov
zákon o samosprávnych krajoch	Zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) v znení neskorších predpisov

zákon o slobodnom prístupe k informáciám	Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov
zákon o zdravotnej starostlivosti	Zákon NR SR č. 277/1994 Z. z. o zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov
zásady hospodárenia s majetkom	Zásady hospodárenia s majetkom Trenčianskeho samosprávneho kraja
ZF	Zdroj financovania

Zhrnutie:

Kontrola bola vykonaná na základe plánu kontrolnej činnosti NKÚ SR na rok 2023 v rámci strategickej oblasti efektívna a transparentná verejná správa.

Účelom kontroly bolo preveriť hospodárenie s majetkom samosprávneho kraja. Predmetom kontroly bola investičná politika kraja, nakladanie s majetkom kraja a starostlivosť o majetok kraja.

Kontrola bola vykonaná ako kontrola súladu s prvkami výkonnosti. Pri kontrole boli použité techniky a postupy ako štúdium vnútorných predpisov, rozhovory so zamestnancami, preskúvanie relevantných dokladov, analytické postupy a prepočty. Kontrolovaným obdobím boli roky 2020 - 2022 a v prípade potreby aj súvisiace obdobia.

Zisťovanie investičných potrieb kraja bolo úzko späté s existenciou základných strategických dokumentov ako Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja a Regionálna integrovaná územná stratégia, ktoré nastavovali smer a priority rozvoja kraja a predstavovali nástroj na čerpanie verejných prostriedkov a fondov Európskej únie. Špecifické rozvojové dokumenty mal Trenčiansky samosprávny kraj vypracované aj pre oblasť školstva, zdravotníctva, dopravy, sociálnu oblasť a iné. Súčasťou Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja bol akčný plán, ktorý obsahoval plánované aktivity a projektové zámery pre jednotlivé oblasti pôsobnosti kraja. Zásobník projektových zámerov schválený zastupiteľstvom a požiadavky organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti na investície a opravy boli podkladmi pri tvorbe rozpočtu kraja a plánovaní kapitálových výdavkov na realizáciu investícií.

Kapitálové príjmy samosprávneho kraja boli dosiahnuté najmä z prijatých dotácií a transferov, ktoré súviseli s investičnou činnosťou spolufinancovanou z fondov Európskej únie, resp. štátneho rozpočtu ako aj z predaja trvale prebytočného majetku a zo zámény majetku. Investície prostredníctvom kapitálových výdavkov boli smerované najmä do oblasti cestnej infraštruktúry, stredných škôl a nemocníc v zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávneho kraja. Rastúca hodnota majetku samosprávneho kraja bola preukázaná na úrovni konsolidovaného celku, nakoľko majetok bol zverený do správy organizáciám v zriaďovateľskej pôsobnosti, ktoré ho ďalej využívali, evidovali a odpisovali.

Inštitút osobitného zreteľa bol dominantnou formou prevodov majetku, ktorou bolo v kontrolovanom období vykonaných 40,00 % všetkých predajov nehnuteľného majetku, pričom sa jednalo o prevody trvale prebytočného majetku obciam za účelom ich lepšieho verejnoprospešného využitia a prevody príslušných pozemkov, ktoré svojim umiestnením a využitím tvorili neoddeliteľný a funkčný celok so stavbou a pozemkami vo vlastníctve žiadateľa. Prostredníctvom obchodno-verejnej súťaže bol prevedený majetok v 23,33 % prípadoch a iným zákonným spôsobom bolo uskutočnených 36,67 % prevodov.

Pri nakladaní s nehnuteľným majetkom samosprávneho kraja boli zistené nasledovné nedostatky:

Obchodný zákonník bol porušený, keď prijatie najvhodnejšieho návrhu nebolo oznámené jednotlivým uchádzačom spôsobom určeným v podmienkach súťaže. Zároveň boli porušené zásady hospodárenia s majetkom Trenčianskeho samosprávneho kraja a podmienky obchodno-verejnej súťaže.

Podmienky vyhlásenej súťaže neboli dodržané pri predaji majetku, keď na hodnotení predložených ponúk nebola v dvoch prípadoch prítomná nadpolovičná väčšina všetkých členov menovanej komisie.

Neuhradením doplatku kúpnej ceny prevádzaného majetku v dohodnutom termíne neboli dodržané podmienky kúpnej zmluvy a zároveň aj podmienky obchodno-verejnej súťaže.

Nesúlad so zásadami hospodárenia s majetkom Trenčianskeho samosprávneho kraja bol zistený, keď v zmluve o nájme nebytových priestorov krajičrskej dielne nebolo dohodnuté poskytovanie služieb.

Zmluvne dohodnuté právo na úpravu výšky nájmu o mieru inflácie za rok 2021 nebolo uplatnené pri prenájme kancelárskych priestorov v budove TSK a pri prenájme nebytových priestorov určených ako krajičrska dielňa a zberňa šatstva bolo uplatnené oneskorene.

Starostlivosť o majetok kraja bola preverená v oblasti školstva a zdravotníctva. Zdravotná starostlivosť bola poskytovaná prostredníctvom troch nemocníc v zriaďovateľskej pôsobnosti kraja, ktoré boli príspevkovými organizáciami už od prechodu kompetencií v roku 2003. Vzdelávací proces bol zabezpečovaný prostredníctvom 38 stredných škôl, jazykovej školy a krajského centra voľného času. Špecifické strategické dokumenty boli zamerané aj na podporu

starostlivosti o budovy nemocníc a stredných škôl a v súlade s nimi boli spracované samostatné investičné plány a plány údržby a opráv.

Zverením nehnuteľného majetku Trenčianskeho samosprávneho kraja do správy týmto organizáciám, poskytovaním kapitálových transferov na investície do obnovy budov, rekonštrukcie a modernizácie existujúcich priestorov a prístrojovej techniky, v mimoriadnych prípadoch aj poskytnutím bežných transferov, vytváral Trenčiansky samosprávny kraj podmienky pre poskytovanie komplexnej zdravotnej starostlivosti a kvalitného vzdelávania.

Nemocnice sa zapojili aj do získania prostriedkov z plánu obnovy a odolnosti, cieľom ktorého bola podpora reforiem a investícií v zdravotníctve, skvalitnenie poskytovanej zdravotnej starostlivosti a jej dostupnosti. Schválené projekty pre nemocnice v zriaďovateľskej pôsobnosti kraja boli v sume viac ako 24 miliónov eur.

Spoločenský prínos poskytovania zdravotnej starostlivosti prostredníctvom nemocníc ako príspevkových organizácií bol v zabezpečení kontinuity zdravotnej starostlivosti, vo vzdelávaní lekárov zaradených do špecializačného štúdia ako aj študentov stredných zdravotníckych škôl a v možnosti zapojenia sa do procesu oddľžovania.

Prioritou regionálnej zdravotnej politiky samosprávneho kraja bolo a zostáva zachovanie všetkých troch nemocníc vo vlastníctve kraja tak, aby mal naďalej dosah na ich riadenie a fungovanie. Existencia nemocníc ako príspevkových organizácií zabezpečovala priamy vplyv samosprávneho kraja na rozsah poskytovanej zdravotnej starostlivosti, na zachovanie finančne náročných, ale potrebných oddelení, čím zabezpečil pre obyvateľov kraja komplexnosť zdravotnej starostlivosti.

Odporúčanie:

V zásadách hospodárenia s majetkom Trenčianskeho samosprávneho kraja doplniť postup, ktorý by podrobnejšie stanovil pravidlá pri uzatváraní zmlúv o nájme, v ktorých Trenčiansky samosprávny kraj vystupuje na strane nájomcu.

Podľa poverenia predsedu NKÚ SR č. 1879/06 z 05.06.2023 vykonali:

Ing. Eva Molčanová, vedúca kontrolnej skupiny
Ing. Andrej Jankech, člen kontrolnej skupiny
Ing. Radovan Pafčuga, člen kontrolnej skupiny
Ing. Jana Vidová, členka kontrolnej skupiny

kontrolu majetku VÚC, ktorej účelom bolo preveriť hospodárenie s majetkom samosprávneho kraja a vypracovali protokol o výsledku kontroly.

Kontrola bola vykonaná v čase od 12.06.2023 do 07.11.2023 v kontrolovanom subjekte

Trenčiansky samosprávny kraj, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín
IČO 36126624

za kontrolované obdobie rokov 2020 - 2022, v prípade vecných súvislostí aj obdobia predchádzajúce a nasledujúce.

Kontrola bola vykonaná v súlade so zákonom NR SR č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a so štandardami, ktoré vychádzajú zo základných princípov medzinárodných štandardov najvyšších kontrolných inštitúcií (ISSAI).

Predmetom kontroly bolo:

1. Investičná politika kraja
2. Nakladanie s majetkom kraja
3. Starostlivosť o majetok kraja

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

1. Investičná politika kraja

1.1 Plánovanie investícií

Plánovanie investícií týkajúcich sa vzdelávania, zdravotníctva, sociálnych služieb, dopravy a kultúry bolo základom pre zabezpečenie udržateľného rozvoja a plnenia potrieb samosprávneho kraja v reálnom čase ako aj do budúcnosti.

Zisťovanie investičných potrieb kraja bolo úzko späté s existenciou strategických a rozvojových dokumentov ako PHSR, RIÚS, koncepcia rozvoja informačných systémov TSK, akčný plán transformácie uhoľného regiónu horná Nitra, plán udržateľnej mobility, plán dopravnej obslužnosti, Cyklostratégia TSK na roky 2016 - 2030. Pre oblasť školstva a zdravotníctva mal TSK vypracované špecifické dokumenty: stratégia rozvoja stredného odborného školstva, regionálna stratégia výchovy a vzdelávania, koncepcia zdravotnej starostlivosti a správa o stave a smerovaní zdravotníctva.

Dva základné strategické dokumenty PHSR a RIÚS nastavovali smer a priority rozvoja samosprávneho kraja a predstavovali nástroj na čerpanie verejných prostriedkov a EÚ fondov. PHSR vychádzal z poznania aktuálnej situácie a problémov kraja, možných rizík a ohrození vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie. Jeho cieľom bolo kontinuálne zabezpečiť rozvoj kraja po zohľadnení problémov a očakávaní miest a obcí, súkromného sektora a iných socioekonomických partnerov TSK. Tvorila ho analytická, strategická, programová, realizačná a finančná časť. Súčasťou bola aj analýza, ktorá presne definovala silné a slabé stránky kraja, možné príležitosti, ktoré mohol TSK využiť ako aj ohrozenia, ktorých sa musel vyvarovať. Napĺňanie stanovených cieľov PHSR sledoval TSK na základe súboru základných ukazovateľov a sústavy merateľných ukazovateľov.

Súčasťou strategického dokumentu PHSR bol akčný plán, ktorý obsahoval plánované aktivity a projektové zábery pre jednotlivé oblasti pôsobnosti TSK. Akčný plán sa aktualizoval každý rok vzhľadom na potrebu definovania

prioritných rozvojových aktivít a projektov úradu TSK a jeho OvZP, prostredníctvom ktorých sa naplňali ciele definované v PHSR.

Projektové zámery z akčného plánu boli zaradené do zásobníka projektových zámerov TSK, schváleného zastupiteľstvom. Zásobník a požiadavky OvZP na investície boli základným dokumentom pri tvorbe rozpočtu TSK. Pre tie projektové zámery, ktoré boli naplánované ako prioritné s dobou realizácie do troch rokov, sa každoročne vyčlenili finančné prostriedky v rozpočte TSK na projektovú dokumentáciu a spolufinancovanie projektov, aby v prípade zverejnenia výzvy na podávanie projektov mohli byť čo najskôr predložené na riadiaci orgán príslušného programu. Zásobník ako otvorený dokument bol každoročne aktualizovaný podľa potrieb v nadväznosti na prípravu rozpočtu TSK a bol vyhodnocovaný na základe skutočností, ktoré ovplyvnili prípravu a realizáciu schválených projektových zámerov.

Základom finančného hospodárenia samosprávneho kraja v rokoch 2020 až 2022 bol programový rozpočet, ktorý bol zostavený na obdobie troch rokov. Predmetné rozpočty TSK na roky 2020 až 2022 vrátane rozpočtov OvZP boli schválené uznesením zastupiteľstva ako vyrovnané. Programové rozpočty sa členili na 11 programov obsahujúcich zámery a ciele realizované z výdavkov rozpočtu. Jednotlivé programy boli ďalej rozpracované na podprogramy a prvky zahrňujúce plánované aktivity s merateľnými ukazovateľmi, ktorých realizáciou sa mali tieto zámery dosiahnuť.

V procese plánovania kapitálových výdavkov boli zohľadňované viaceré skutočnosti, ako napríklad požiadavky jednotlivých OvZP na stavebné investície, aktuálny stav rozostavanosti, pandémie COVID-19, havarijné stavy a nové investičné zámery v zmysle PHSR. Prioritou boli predovšetkým nedokončené investície z predchádzajúcich rokov a investície pri ktorých mal TSK pripravenú projektovú dokumentáciu a verejné obstarávanie. V priebehu rozpočtového roka dochádzalo k neplánovaným havarijným situáciám, ktoré si vyžadovali zmeny a aktualizáciu plánov podľa konkrétnej skutočnosti.

Pred samotným návrhom rozpočtu prebiehali rokovania odboru investícií a vnútornej prevádzky v spolupráci s riadiacimi odbormi (odbor školstva, odbor zdravotníctva, odbor dopravy a pod.), kde po zohľadnení vyššie uvedených skutočností bol pripravený návrh rozpočtu na investície. Po zohľadnení ekonomických a finančných možností kraja, posúdení finančným odborom a vedením kraja bol pracovaný materiál predložený do pracovných komisií zastupiteľstva a následne zastupiteľstvu na schválenie. Investície a finančné požiadavky, ktoré sa nedostali do predloženého návrhu rozpočtu na príslušný rozpočtový rok, boli zaradené do zásobníka pre nasledujúce rozpočtové obdobia.

1.2 Plnenie investičných plánov (realizácia)

Kapitálové príjmy a výdavky

Kapitálový rozpočet TSK bol vo všetkých troch rokoch kontrolovaného obdobia zostavený ako schodkový. Jeho schodok bol čiastočne krytý prebytkom bežného rozpočtu ako aj finančnými operáciami. Rozpočty TSK na jednotlivé roky boli schválené zastupiteľstvom pred začiatkom rozpočtového roka. V každom roku kontrolovaného obdobia bol príslušný rozpočet predmetom dvoch veľkých zmien schválených zastupiteľstvom. Okrem toho boli zmeny rozpočtu vykonávané v rámci kompetencie predsedu TSK, pričom v roku 2020 bolo vykonaných 34 rozpočtových opatrení, 28 opatrení v roku 2021 a 35 opatrení v roku 2022.

Kapitálové príjmy tvorili nedaňové príjmy a granty a transfery. Hlavným zdrojom nedaňových príjmov boli príjmy z predaja trvale prebytočného majetku, resp. zámeny majetku. Zdrojom príjmov v položke granty a transfery boli prevody finančných prostriedkov zo ŠR SR a fondov EÚ v zmysle uzatvorených zmlúv.

Údaje o kapitálových príjmoch v jednotlivých rokoch kontrolovaného obdobia boli spracované do tabuľky č. 1.

Tabuľka č. 1 Kapitálové príjmy

Rok	Kapitálové príjmy v eur	Schválený rozpočet (v eur)	Upravený rozpočet (v eur)	Plnenie rozpočtu (v eur)	Plnenie (v %)	Medzi-ročná zmena	Zmena 2022/2020
2020	200 - Nedaňové príjmy	951 000,00	951 000,00	277 170,28	29,15	x	x
	300 - Granty a transfery	45 582 267,00	52 839 577,00	22 920 064,35	43,38	x	x
	C e l k o m	46 533 267,00	53 790 577,00	23 197 234,63	43,13	x	x
2021	200 - Nedaňové príjmy	1 090 000,00	1 090 000,00	953 777,22	87,50	3,44	x
	300 - Granty a transfery	38 434 093,00	41 545 723,00	11 639 692,07	28,02	0,51	x
	C e l k o m	39 524 093,00	42 635 723,00	12 593 469,29	29,54	0,54	x
2022	200 - Nedaňové príjmy	944 042,00	944 042,00	1 445 611,02	153,13	1,52	5,22
	300 - Granty a transfery	34 971 090,00	41 651 470,00	9 488 626,88	22,78	0,82	0,41
	C e l k o m	35 915 132,00	42 595 512,00	10 934 237,90	25,67	0,87	0,47

Zdroj: TSK, FIN 1-12 k 31.12. príslušného kalendárneho roka 2020 - 2022

Analýzou kapitálových príjmov bolo zistené, že rozpočet príjmov za granty a transfery mal klesajúcu tendenciu, pričom bol naplnený v rozpätí od 22,78 % do 43,38 %.

Neplnenie príjmov súviselo s neskorou refundáciou kapitálových výdavkov v rámci projektov spolufinancovaných z fondov EÚ, ktoré sa čerpali s oneskorením. Z hľadiska finančného objemu boli najvýznamnejšie transfery prostriedkov z fondov EÚ určené na rekonštrukcie ciest II. triedy a modernizácie budov SOŠ.

Nedaňové príjmy tvorili menšiu časť kapitálových príjmov. Najnižší objem vykazovali za rok 2020 z dôvodu prerušenia procesov v čase pandémie COVID-19. Nárastom týchto príjmov v rokoch 2021 a 2022 sa podarilo dosiahnuť ich úroveň pred rokom 2019. Z hľadiska finančného objemu boli najvýznamnejšie príjmy z predaja majetku fyzickým a právnickým osobám a príjmy z odpredaja, resp. zámenny majetku TSK s obcami na území kraja.

Kapitálové výdavky TSK boli vykazované a čerpané v šiestich oblastiach: úrad TSK, doprava, zdravotníctvo, vzdelávanie, sociálne služby a kultúra. Zdrojom ich krytia boli najmä vlastné zdroje a fondy EÚ, peňažné fondy TSK a návratné zdroje financovania.

Čerpanie kapitálových výdavkov v jednotlivých rokoch kontrolovaného obdobia bolo spracované do nasledujúcej tabuľky č. 2.

Tabuľka č. 2 Kapitálové výdavky

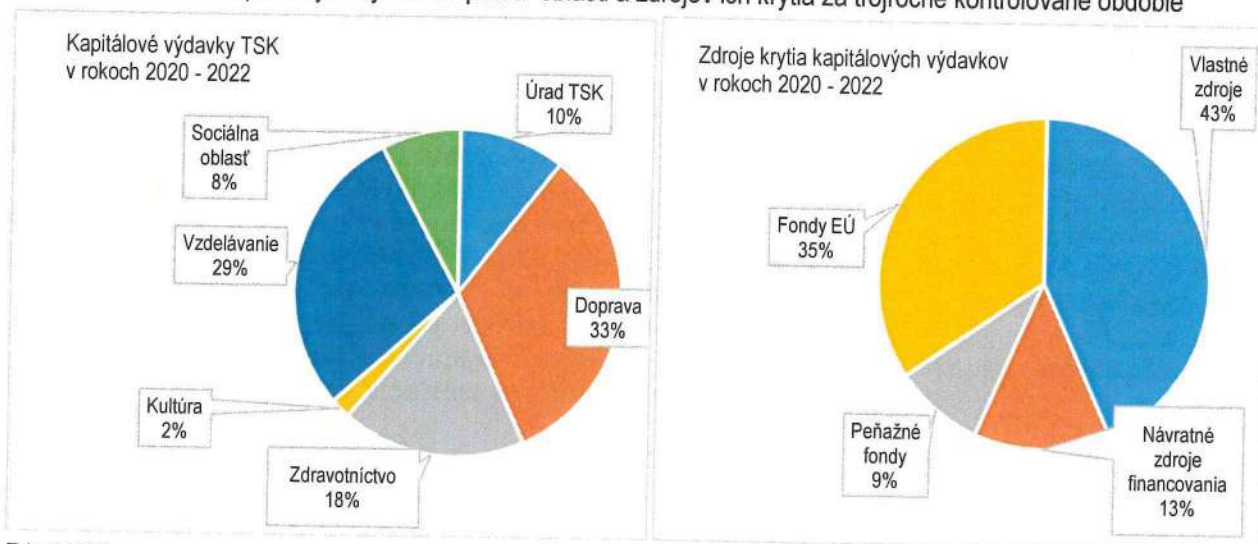
Rok	Schválený rozpočet (v eur)	Upravený rozpočet (v eur)	Plnenie rozpočtu (v eur)	Plnenie (v %)
2020	70 216 318,00	97 085 336,00	47 618 127,95	49,05
2021	76 575 370,00	90 064 627,00	41 122 434,55	42,81
2022	53 817 217,00	85 046 307,00	31 309 132,53	36,81

Zdroj: TSK, FIN 1-12 k 31.12. príslušného kalendárneho roka 2020 – 2022

Analýzou čerpania kapitálových výdavkov bolo zistené, že počas kontrolovaného obdobia mali klesajúci trend.

Podrobné údaje o celkovom čerpaní kapitálových výdavkov podľa jednotlivých oblastí ako aj zdrojov ich krytia v rokoch 2020 – 2022 bolo spracované do nasledujúceho grafu č. 1.

Graf č. 1 Štruktúra kapitálových výdavkov podľa oblastí a zdrojov ich krytia za trojročné kontrolované obdobie

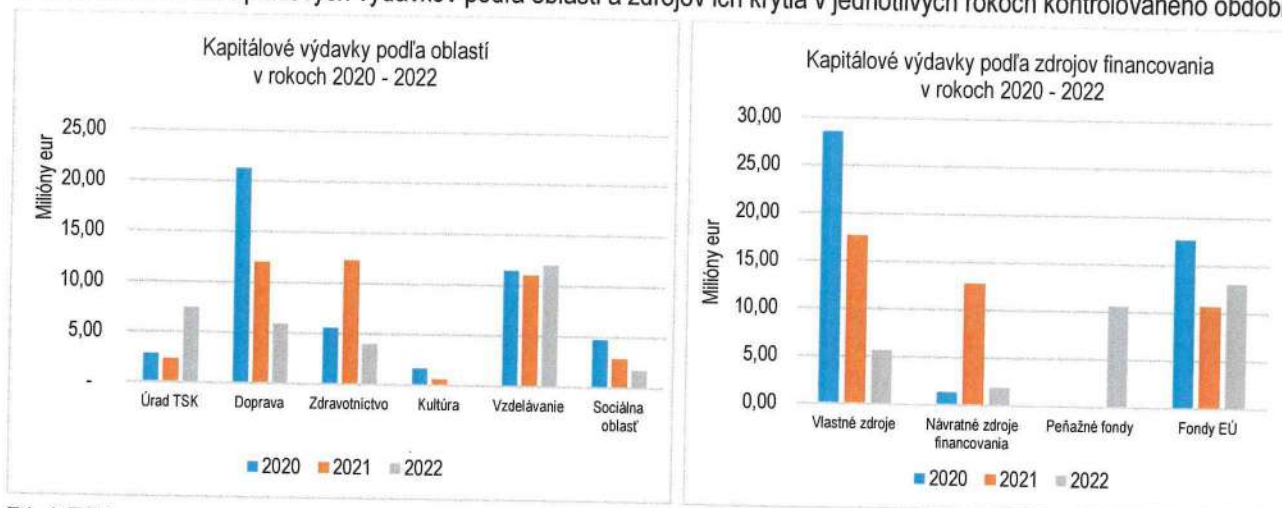

Zdroj: TSK

Tri dominantné oblasti kapitálových výdavkov – doprava, zdravotníctvo a vzdelávanie mali v kontrolovanom období viac ako 80,00 % podiel na celkových kapitálových výdavkoch a boli financované najmä z vlastných zdrojov a z fondov EÚ.

V jednotlivých rokoch kontrolovaného obdobia boli identifikované výraznejšie rozdiely v objeme kapitálových výdavkov podľa jednotlivých oblastí, ale aj v zdrojoch ich financovania. Tieto medziročné zmeny boli spracované do grafu č. 2.

Graf č. 2 Štruktúra kapitálových výdavkov podľa oblastí a zdrojov ich krytia v jednotlivých rokoch kontrolovaného obdobia

Zdroj: TSK

Najvýznamnejšie a finančne najnáročnejšie investície smerovali v kontrolovanom období v oblasti dopravy do rekonštrukcie ciest II. triedy a výstavby vážskej cyklomagistrály, financované najmä zo zdrojov EÚ a návratných zdrojov financovania MF SR, v oblasti zdravotníctva na vybudovanie nového urgentného príjmu v nemocnici Bojnice a jednotky magnetickej rezonancie - centra diagnostiky v nemocnici Považská Bystrica, financované z vlastných zdrojov. V oblasti školstva do modernizácie priestorov a vybavenia stredísk praktického vyučovania a športovo - pohybových aktivít: Gastrocentrum pri SOŠ obchodu a služieb Trenčín, Centrum odborného vzdelávania a prípravy pri SOŠ Dubnica nad Váhom a komplexné riešenie školského areálu Trenčín - Zámotie, vrátane hokejovej akadémie, financované z viacerých zdrojov.

Nízke čerpanie kapitálových výdavkov bolo spôsobené pozastavením investičných akcií v súvislosti s pandemiou COVID-19 a prieťahmi vo verejnom obstarávaní. V prípade projektov spolufinancovaných z fondov EÚ aj z dôvodu časovo

náročných kontrol dokumentácie zo strany riadiacich orgánov a Úradu pre verejné obstarávanie, ktorých dĺžku TSK nevedel ovplyvniť.

V kontrolovanom období prebiehali v spoločnosti mnohé ekonomické a politické zmeny: rastúca inflácia, rastúce ceny stavebných materiálov, energetická kríza, ozbrojený konflikt na Ukrajine, čo sa istým spôsobom odzrkadlilo aj v investičnej politike kraja, ktorý z dôvodu opatrnosti a nepredvídateľného vývoja niektoré investície prehodnocoval, prípadne dočasne pozastavil. TSK si bol vedomý modernizačného dlhu a na financovanie investičných akcií hľadal nové zdroje financovania. Využil mimoriadnu návratnú finančnú výpomoc z MF SR v celkovej sume 20 miliónov eur, ktorá bola určená na opravy a rekonštrukcie ciest II. a III. triedy, vrátane súvisiacej cestnej infraštruktúry, opravy a investície do majetku vo vlastníctve kraja určeného na výkon samosprávnych pôsobností na úseku sociálnych služieb, zdravotníctva, kultúry, cestovného ruchu, vzdelávania, športu a regionálneho rozvoja.

V súčasnosti sa TSK snaží využiť možnosť financovania investičných akcií cez plán obnovy a odolnosti, čo je podrobnejšie uvedené v časti 3.2 protokolu o výsledku kontroly.

2. Nakladanie s majetkom kraja

2.1 Analýza nehnuteľného majetku kraja

Majetok TSK bol evidovaný a vykazovaný na majetkových účtoch v rámci individuálnej ÚZ TSK. Nakoľko podstatná časť majetku TSK bola zverená do správy jednotlivým rozpočtovým a príspevkovým organizáciám, ktoré boli v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti, údaje o majetku boli vykazované aj v rámci konsolidovanej účtovnej závierky TSK.

Podľa údajov z individuálnych ÚZ TSK bola štruktúra jeho majetku nasledovná podľa tabuľky č. 3.

Tabuľka č. 3 Vybrané položky majetku

Štruktúra majetku (brutto)	Rok 2020		Rok 2021		Rok 2022		Index rastu	Index rastu
	v eur	% z celkového majetku	v eur	% z celkového majetku	v eur	% z celkového majetku	2022/2021	2022/2020
DHM (súvaha r. 11)	66 254 371,82	19,52	63 947 976,22	17,26	62 156 646,49	16,48	0,97	0,94
Pozemky (súvaha r. 12)	1 480 325,94	0,44	2 341 518,24	0,63	1 935 957,32	0,51	0,83	1,31
Stavby (súvaha r. 15)	36 722 010,48	10,82	44 700 646,40	12,07	43 025 974,21	11,41	0,96	1,17
Majetok celkom (súvaha r. 1)	339 388 810,48	x	370 483 715,46	x	377 061 474,09	x	1,02	1,11

Zdroj: TSK, Súvaha z individuálnej ÚZ k 31.12. príslušného kalendárneho roka 2020 - 2022

Analýzou údajov bolo zistené, že celková hodnota majetku TSK mala v kontrolovanom období rastúci trend, pričom vzrástla o viac ako 37,67 milióna eur. Rovnako vzrástla aj hodnota pozemkov a stavieb, ale medziročné zmeny nemali jednoznačný trend. Na druhej strane hodnota DHM v kontrolovanom období klesala, pričom hodnota v roku 2022 bola o 4,09 milióna eur nižšia ako v roku 2020. Tieto zmeny celkovej hodnoty boli zapríčinené dvoma skutočnosťami:

- Hodnota majetku vyjadrená v individuálnej ÚZ TSK nevyjadrovala hodnotu celého majetku TSK, nakoľko pozemky a stavby boli spravidla zverené do správy jednotlivým rozpočtovým a príspevkovým organizáciám, ktoré ich využívali a súčasne aj evidovali vo svojom účtovníctve.
- Hodnota majetku na účte obstaranie DHM v kontrolovanom období medziročne klesala výrazným tempom zo sumy 23,02 milióna eur k 31.12.2020 na sumu 7,38 milióna eur k 31.12.2022, čo bol pokles o viac ako 15,64 milióna eur, resp. o 67,94 %.

Preverením pohybov na majetkových účtoch pozemkov a stavieb bolo zistené, že účtovné pohyby súviseli najmä s investičnou činnosťou TSK, t. j. s obstaraním DHM, zaradením do majetkovej evidencie, ako aj s následným zverením DHM do správy OvZP, ktoré predmetný majetok využívali na svoju činnosť.

Ďalšie zmeny na majetkových účtoch súviseli so zámenami pozemkov s obcami na území kraja, s cieľom vysporiadať majetkovo-právne vzťahy alebo rozvojové zámery jedného z účastníkov zámeny.

Zvýšenie hodnoty nehnuteľného majetku TSK bolo preverené na budovách troch SZŠ. Analýzou údajov poskytnutých TSK a z údajov získaných z individuálnych ÚZ jednotlivých SZŠ bolo zistené, že pri delimitácii majetku v súvislosti s prechodom kompetencií na samosprávny kraj, neboli z MZ SR v roku 2002 prevedené žiadne budovy SZŠ, ale k 31.12.2022 boli vo vlastníctve TSK už tri budovy SZŠ v celkovej hodnote 4 110 697,09 eur.

Uvedený stav vyplynul z nasledujúcich skutočností:

- SZŠ v Považskej Bystrici, ktorá vznikla v roku 1990 a sídlila v časti priestorov vtedajšieho stredného odborného učilišťa strojárkeho bola do majetku TSK delimitovaná z odvetvia hospodárstva. Budova školy jej bola zverená do správy v rámci TSK,
- SZŠ v Trenčíne sídlila až do roku 2016 v prenajatých priestoroch, neskôr bola presťahovaná do budovy vo vlastníctve TSK, ktorá jej bola zverená do správy,
- SZŠ v Prievidzi bola do siete škôl zaradená v roku 2020, pričom jej budova vznikla prestavbou a odčlenením od komplexu budov vo vlastníctve TSK.

Na základe vyššie uvedených údajov možno konštatovať, že TSK v oblasti odborného vzdelávania zhodnocoval svoj majetok a vytváral priaznivé podmienky na zabezpečenie stredného zdravotníckeho personálu pre vlastné regionálne nemocnice, ale aj pre potreby iných zdravotníckych zariadení.

Prírastky a úbytky majetku v súvislosti s investičnou činnosťou TSK boli predmetom evidencie na účte obstaranie DHM. Zostatky účtu počas kontrolovaného obdobia boli spracované do nasledujúcej tabuľky č. 4.

Tabuľka č. 4 Obstaranie DHM

Stav účtu 042 k dátumu	Brutto hodnota (v eur)	Opravné položky (v eur)	Netto hodnota (v eur)
01.01.2020	13 742 864,28	153 433,27	13 589 431,01
31.12.2020	23 082 146,82	58 800,00	23 023 346,82
31.12.2021	9 288 651,01	58 800,00	9 229 851,01
31.12.2022	7 463 778,94	82 780,00	7 380 998,94

Zdroj: Súvaha z individuálnej ÚZ TSK k 31.12. príslušného kalendárneho roka

Za účelom preverenia, či v účtovníctve TSK neboli vedené dlhodobé nedokončené investície, boli vybrané údaje o obstarávaní DHM za rok 2020. V účtovníctve TSK bolo v roku 2020 k účtu obstaranie DHM vytvorených ku každej investičnej akcii 98 analytických účtov.

Ďalej bolo zistené, že na 18 analytických účtoch s celkovým zostatkom 649 191,94 eur neboli vykonané žiadne účtovné pohyby. Analýzou investičných aktivít a účtovných pohybov týchto účtov v ďalšom období boli zistené nasledovné skutočnosti:

- V 11 prípadoch prebiehala, resp. prebieha realizácia investície, z ktorých bola k 31.12.2022 jedna investícia ukončená, vrátane jej zverenia do správy, v troch prípadoch bola existujúca projektová dokumentácia úplne alebo čiastočne využitá v rámci inej investičnej akcie a sedem investičných akcií pokračovalo aj v období po roku 2022.
- V troch prípadoch boli projekty po posúdení ich využiteľnosti v rámci inventarizácie majetku ponechané v majetkovej evidencii TSK (v celkovej sume 41 274,00 eur).
- V dvoch prípadoch boli obstarané projekty na kultúrne pamiatky ponechané v evidencii TSK z dôvodu, že ich realizácia bola podmienená vypísaním vhodnej výzvy v grantových schémach zameraných na obnovu kultúrnych pamiatok (v celkovej sume 8 700,00 eur).
- V dvoch prípadoch bola vytvorená opravná položka vo výške 100,00 % výdavkov na obstaranie (v celkovej sume 82 700,00 eur).

Využiteľnosť nedokončených investícií bola pravidelne prehodnocovaná pri inventarizácii majetku a hodnota majetku bola upravovaná cez opravné položky.

Preverením troch projektov v oblasti dopravy, zdravotníctva a školstva (zniženie energetickej náročnosti na Gymnázium Partizánske v roku 2020, zlepšenie cyklistickej infraštruktúry v TSK – 2. etapa v roku 2021 a rekonštrukcia monobloku a rozvodov v nemocnici Bojnice v roku 2022) bolo zistené, že obstarávaný majetok bol z účtu obstaranie DHM odúčtovaný a bezprostredne po kolaudácii bol zaradený na príslušný majetkový účet TSK, kde bol odpisovaný. Zverením majetku do správy OvZP, ktorá tento majetok využívala na svoju činnosť, bol evidovaný a odpisovaný u správcu.

2.2 Prevody nehnuteľného majetku kraja

TSK ako orgán verejnej správy bol pri hospodárení s majetkom samosprávneho kraja povinný postupovať v zmysle zákona o majetku VÚC a v súlade so zásadami hospodárenia s majetkom kraja.

Na začiatku kontrolovaného obdobia postupoval TSK pri nakladaní s majetkom podľa zásad hospodárenia s majetkom schválených uznesením zastupiteľstva z 07.07.2014 v znení Dodatkov č. 1 až 3 z rokov 2016, 2017 a 2019.

Aplikačnou praxou pri nakladaní s majetkom TSK a požiadavkami NKÚ SR bolo potrebné vykonať zmenu niektorých ustanovení. Z uvedeného dôvodu zastupiteľstvo 12.07.2021 schválilo nové zásady hospodárenia s majetkom, ktoré nadobudli účinnosť od 01.08.2021 a boli platné v celom kontrolovanom období.

Kontrolovaný subjekt mal v nich určené kritériá prebytočnosti a neupotrebitelnosti majetku, rozdelenie na trvale prebytočný a dočasne prebytočný majetok ako aj proces rozhodovania o prebytočnosti a neupotrebitelnosti majetku. V predmetných zásadách hospodárenia s majetkom bola zároveň obsiahnutá úprava postupu prevodu a nájmu majetku TSK z dôvodu hodného osobitného zreteľa, určené konkrétne prípady výnimočnosti predaja, resp. prenájmu majetku TSK z dôvodu hodného osobitného zreteľa a náležitosti zdôvodnenia osobitného zreteľa pri prevode/prenájmě majetku. Zásady hospodárenia s majetkom obsahovali všetky náležitosti v zmysle zákona o majetku VÚC.

V kontrolovanom období rokov 2020 – 2022 bolo vykonaných 47 prevodov nehnuteľného majetku na základe 30 kúpnych a 17 zámenných zmlúv, v ktorých TSK vystupoval ako predávajúci. V pozícii kupujúceho uzatvoril kontrolovaný subjekt päť kúpnych zmlúv. Celkový príjem z predaja majetku za roky 2020 - 2022 predstavoval sumu 2 339 353,54 eur, z toho za pozemky 1 264 184,95 eur a za stavby a budovy 1 075 168,59 eur.

Podľa údajov uvedených v tabuľke č. 5 bolo v zmysle uzatvorených kúpnych zmlúv vykonaných 12 predajov nehnuteľného majetku (40,00 %) s využitím inštitútu osobitného zreteľa, pričom sa v siedmich prípadoch jednalo o prevody trvale prebytočného majetku obciam za účelom ich lepšieho verejnoprospešného využitia a v piatich prípadoch o prevody príľahlých pozemkov. Sedem prevodov majetku (23,33 %) bolo vykonaných formou OVS a iným zákonným spôsobom, ktorý predstavoval prevod pozemkov zastavaných stavbou vo vlastníctve nadobúdateľa vrátane príľahlej plochy, ktorá svojim umiestnením a využitím tvorila neoddeliteľný celok so stavbou a realizáciou predkupného práva, bolo uskutočnených 11 prevodov (36,67 %).

Tabuľka č. 5 Počet prevodov majetku v zmysle uzatvorených kúpnych zmlúv

Spôsob prevodu	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Index 2022/2020
Predaj spolu: z toho	8	6	16	2,00
- cez OVS	0	2	5	-
- osobitný zreteľ	5	3	4	0,80
- iné	3	1	7	2,33
Prenájom spolu: z toho	6	1	0	0,00
- cez OVS	0	0	0	0,00
- osobitný zreteľ	1	0	0	0,00
- iná forma	5	1	0	0,00

Zdroj: TSK

Kontrolná skupina preverila správnosť a zákonnosť prevodov majetku TSK na vzorke desiatich kúpnych zmlúv, troch zámenných zmlúv, kde TSK vystupoval ako predávajúci a jednej kúpnej zmluvy, kde bol TSK v pozícii kupujúceho.

Prevody majetku - osobitný zreteľ

Kontrolou piatich prevodov vykonaných formou osobitného zreteľa bolo zistené, že jednotlivé predaje trvale prebytočného majetku boli vždy schválené zastupiteľstvom zákonnou trojpätinovou väčšinou všetkých poslancov. Ceny nehnuteľného majetku boli stanovené na základe znaleckých posudkov, prípadne na základe vykonaného prieskumu cien druhovo obdobných pozemkov realitných kancelárií v príslušnej lokalite. Osobitný zreteľ bol riadne zdôvodnený a zverejnený v súlade so zákonom o majetku VÚC a platnými zásadami hospodárenia s majetkom.

Štyri prevody nehnuteľného majetku z dôvodu hodného osobitného zreteľa boli uskutočnené v zmysle zásad hospodárenia s majetkom platných v roku 2019, kedy zastupiteľstvo na jednom zasadaní prijalo uznesenie, v ktorom schválilo súčasne prebytočnosť dotknutého majetku, spôsob prevodu majetku aj samotný prevod. Za účelom dodržania príslušnej legislatívy, kontrolovaný subjekt následne zverejnil zámer prevodu nehnuteľného majetku a po uplynutí lehoty na zverejnenie zámeru, uzatvoril s vybraným kupujúcim kúpnu zmluvu.

Na zistenia týkajúce sa schvaľovania spôsobu prevodu a samotného predaja na jednom zasadaní zastupiteľstva poukázala kontrola NKÚ SR už v roku 2020. Napriek tomu, že uvedený postup pri predaji majetku uplatňoval TSK aj v určitom časovom úseku sledovaného obdobia, uvedené skutočnosti nie sú uvedené ako kontrolné zistenie. Prijatím opatrenia na odstránenie kontrolných zistení z kontroly a jeho splnením v určenom termíne (schválenie nových zásad hospodárenia s majetkom od 01.08.2021) boli prevody nehnuteľného majetku od tohto dátumu schvaľované postupne na dvoch zasadaniach zastupiteľstva.

Z kontrolovanej vzorky bol jeden prevod nehnuteľného majetku formou osobitného zreteľa uskutočnený v priebehu roku 2022 a celý proces prebehol v súlade so zákonom o majetku VÚC a zásadami hospodárenia s majetkom z augusta 2021, keď na jednom zasadaní zastupiteľstva bol najskôr schválený spôsob prevodu majetku a na ďalšom zasadaní bol schválený konkrétny prevod majetku.

Napriek tomu, že inštitút osobitného zreteľa bol dominantnou formou prevodov majetku TSK, bol použitý len v intenciách zákona o majetku VÚC a zásad hospodárenia s majetkom, keď sa jednalo o prevody trvale prebytočného majetku obciam za účelom ich lepšieho verejnoprospešného využitia a prevody príľahlých pozemkov.

Prevody majetku - OVS

Kontrolou bolo preverených päť prevodov nehnuteľného majetku vykonaných na základe OVS. Predpokladom na uskutočnenie prevodu majetku spôsobom OVS bolo zverejnenie zámeru a podmienok OVS, ktoré boli vždy schválené zastupiteľstvom. V daných podmienkach bol presne špecifikovaný prebytočný majetok, ktorý bol predmetom OVS, cena za prevádzaný nehnuteľný majetok, spôsob, lehota a miesto na doručenie návrhov záujemcov, spôsob vyhodnocovania ponúk záujemcov, lehota na vyhlásenie výsledkov súťaže, predloženie súhlasu s podmienkami OVS, hodnoverné preukázanie finančného krytia, doklad o zložení finančnej zábezpeky, splnenie podmienky zápisu v registri partnerov verejného sektora.

Cena majetku bola stanovená znaleckým posudkom a víťazná ponuka vždy dosiahla minimálne hodnotu majetku určeného znaleckým posudkom. Po úspešnom ukončení OVS a schválení prevodu zastupiteľstvom bola s úspešným uchádzačom uzatvorená kúpna zmluva.

Preverením postupu pri predaji nehnuteľného majetku v rámci OVS č. TSK/019/2014 a OVS č. TSK/001/2015 bolo zistené, že v zmysle podmienok OVS schválených zastupiteľstvom bola vymenovaná osemčlenná komisia, ktorá mala hodnotiť predložené ponuky uchádzačov za prítomnosti nadpolovičnej väčšiny jej členov. Podľa predložených zápisníc boli na vyhodnocovaní ponúk v oboch prípadoch prítomní len štyria členovia.

Nakoľko pri hodnotení predložených ponúk nebola prítomná nadpolovičná väčšina členov hodnotiacej komisie, nebol dodržaný postup v zmysle článku III, bod 6 podmienok OVS, podľa ktorých vyhlasovateľ zriadi za účelom vyhodnotenia ponúk uchádzačov komisiu, ktorá je spôsobilá vyhodnocovať predložené ponuky ak je súčasne prítomná nadpolovičná väčšina všetkých jej členov.

Ďalšie zistenie súviselo s formou oznámenia výsledkov vyhodnotenia ponúk jednotlivým uchádzačom. V dvoch prípadoch pri prevode majetku nachádzajúceho sa v areáli Gymnázia Handlová a bývalej školy v prírode Kľačno nebolo možné preukázať túto skutočnosť. Podľa vyjadrenia kontrolovaného subjektu boli uchádzači prítomní priamo na otváraní obálok, kde sa dozvedeli o úspešnosti ich návrhov a oznámenie výsledku prijatia úspešného návrhu považovali za dostatočné. Tým, že výsledky vyhodnotenia najvhodnejšieho návrhu neboli uchádzačom oznámené spôsobom a v lehote, ktoré určili podmienky súťaže, nebolo dodržané ustanovenie § 286 ods. 1 obchodného zákonníka, podľa ktorého vyhlasovateľ vyberie najvhodnejší z predložených návrhov a oznámi jeho prijatie spôsobom a v lehote, ktoré určujú podmienky súťaže a ustanovenie článku 16, ods. 7, bod 8 zásad hospodárenia s majetkom, podľa ktorého TSK oznámi prijatie najvhodnejšieho z predložených návrhov uchádzačovi písomne alebo e-mailom v lehote do 10 dní odo dňa zasadnutia komisie. Zároveň boli porušené podmienky OVS v zmysle článku III, bod 14 a 15, podľa ktorých TSK oznámi prijatie najvhodnejšieho z predložených návrhov uchádzačovi písomne alebo e-mailom v lehote do 10 dní odo dňa zasadnutia komisie.

Kúpne a zámenné zmluvy

Kontrolná skupina preverila 12 kúpnych a tri zámenné zmluvy súvisiace s prevodom vlastníctva nehnuteľného majetku v kontrolovanom období. Uzatvorené zmluvy obsahovali všetky náležitosti v zmysle zákona.

Kontrolou plnenia zmluvných podmienok vyplývajúcich z preverovaných zmlúv bolo zistené, že v prípade prevodu sociálnej budovy SOŠ obchodu a služieb Nové Mesto nad Váhom a príslušných pozemkov a príslušenstva nebol doplatok kúpnej ceny zo strany kupujúceho vo výške 341 800,00 eur uhradený v stanovenej lehote.

Neuhradením kúpnej ceny prevádzaného majetku nebol dodržaný postup v zmysle článku 2, ods. 2 a 3 kúpnej zmluvy o prevode vlastníctva nehnuteľnosti, podľa ktorého doplatok kúpnej ceny vo výške 341 800,00 eur kupujúci doplatí na účet predávajúceho do 30 dní od podpísania kúpnej zmluvy obidvoma zmluvnými stranami a peňažný záväzok sa považuje za splnený dňom pripísania sumy na účet predávajúceho. Zároveň nebolo postupované v zmysle článku IV, bod 3 podmienok OVS, podľa ktorých je uchádzač povinný uhradiť kúpnu cenu na účet vyhlasovateľa do 30 dní od podpísania kúpnej zmluvy obidvoma zmluvnými stranami.

Základná finančná kontrola bola v prípade celej vybratej vzorky vykonaná v súlade so zákonom o finančnej kontrole a audite. Kúpne zmluvy boli zverejnené v súlade so zákonom o slobodnom prístupe k informáciám.

Prenájom majetku a zmluvy o nájme nehnuteľného majetku

Kontrolovaný subjekt v sledovanom období uzatvoril sedem zmlúv o nájme, v ktorých vystupoval ako prenajímateľ a 12 zmlúv o nájme, v ktorých vystupoval ako nájomca. Celkový príjem z prenájmu nehnuteľného majetku za roky 2020 - 2022 predstavoval sumu 652 568,85 eur, z toho za pozemky 73 084,97 eur a za stavby a budovy 579 483,88 eur.

Uzatvorené zmluvy o nájme nehnuteľného majetku obsahovali okrem iného aj ustanovenia o povinnostiach nájomcu počas trvania danej zmluvy, napríklad povinnosť starostlivosti o prenajatý majetok, povinnosti zaväzujúce nájomcu dodržiavať právne predpisy týkajúce sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ochrany pred požiarmi, povinnosti poistiť svoj majetok, nachádzajúci sa v prenajatých priestoroch, nahlásovať všetky vzniknuté škody. V prípade akéhokoľvek porušenia bol nájomca povinný kontrolovanému subjektu vzniknutú škodu nahradiť. Nájomcovi bolo zakázané prenechať predmet nájmu alebo jeho časť do užívania tretej osobe.

Správnosť a zákonosť prenájmov dočasne prebytočného majetku, kde bol TSK prenajímateľom, bola preverená na vzorke dvoch zmlúv o nájme a dvoch dodatkov k zmlúvam o nájme uzatvorených v kontrolovanom období rokov 2020 - 2022. V súvislosti s uzatvorením týchto dodatkov boli do kontrolovanej vzorky zaradené ďalšie dva dodatky uzatvorené v roku 2023. Prenájmy dočasne prebytočného majetku boli realizované spôsobom osobitného zreteľa a priamym nájmom.

Prvotnou podmienkou na to, aby mohol byť pozemok prenajatý z dôvodu hodného osobitného zreteľa bolo zverejnenie zámeru prenajať majetok daným spôsobom. Osobitný zreteľ spočíval vo verejnom záujme na umiestnení pozorovacieho objektu štátnej hydrologickej siete v záujme zabezpečenia kvalitnej bázy údajov o stave podzemných vôd s cieľom zabezpečiť vymedzené činnosti. Po schválení nájmu trojpäťtinovou väčšinou všetkých poslancov bola uzatvorená zmluva o nájme časti pozemku v zmysle príslušného uznesenia zastupiteľstva. Uvedená zmluva o nájme obsahovala všetky zákonné náležitosti.

Prenájom nebytových priestorov v Považskej Bystrici, ktorý mal slúžiť ako krajčírka dielňa a zberňa šatstva, bol vyhlásený spôsobom priameho nájmu. Pred uskutočnením prenájmu bol zverejnený zámer na nájom majetku ako aj podmienky nájmu. Cena za nájom bola určená vo výške za aké sa v tom čase a na tom mieste obvykle prenechávali priestory do nájmu na dohodnutý účel. V termíne na predloženie ponúk bola doručená jedna ponuka. Po schválení konkrétneho nájmu kompetentným orgánom v zmysle zásad hospodárenia s majetkom bola uzatvorená zmluva o nájme nebytových priestorov.

Kontrolou náležitostí uzatvorenej zmluvy bolo zistené, že v nej nebolo dohodnuté poskytovanie služieb, čo nebolo v súlade s článkom 29, bod 1, písm. g) zásad hospodárenia s majetkom, podľa ktorého v prípade, že predmetom nájmu sú nebytové priestory musí zmluva o nájme obsahovať údaje o poskytovaní služieb spojených s nájmom a ich ceny, resp. spôsob ich výpočtu a zúčtovania.

Na druhej strane boli v zmluve o nájme správne dohodnuté podmienky, v zmysle ktorých bolo možné upraviť nájomcovi výšku nájmu z dôvodu kladného rastu indexu spotrebiteľských cien zverejňovaného Štatistickým úradom SR za predchádzajúci rok doručením oznámenia o úprave nájmu.

Za rok 2021 zaznamenal Štatistický úrad SR ročný rast spotrebiteľských cien vo výške 3,20 %. Oznámenie o upravenej výške nájmu bolo nájomcovi doručené 27.01.2022. Tým, že nenamietal novú výšku nájmu, súhlasil s danými podmienkami a zmluvné strany mali do 30 dní od doručenia oznámenia vypracovať písomný dodatok. Preverenie bolo zistené, že písomný dodatok bol podpísaný až 27.05.2022 a nájomné v upravenej výške bolo prvýkrát uhradené v máji 2022.

Vzhľadom na to, že nájomné na m² prenajatej plochy nebolo upravené od 01.01.2022 a písomný dodatok nebol včas vypracovaný, nebol dodržaný postup v zmysle článku V, bod 6 a 7 zmluvy o nájme nebytových priestorov, podľa ktorého je možné meniť výšku nájmu v prípade kladného rastu indexu spotrebiteľských cien zverejňovaného Štatistickým úradom SR a nájomné na m² prenajatých plôch sa zvýši o určenú mieru inflácie od 01.01. kalendárneho roka nasledujúceho po zverejnení indexu.

Úprava výšky nájmu v zmysle vyhlásenej miery inflácie za rok 2022 vo výške 12,80 % bola zrealizovaná správne a včas.

Kontrolou dodatku uzatvoreného v roku 2022 k zmluve o nájme nebytových priestorov v budove úradu TSK, určenej na kancelárske účely bolo zistené, že prenajímateľ neupravil výšku nájomného od uzatvorenia prvej zmluvy o nájme z roku 2014 a svoje právo nevyužil ani pri úprave výšky nájmu v súvislosti s vyhlásenou infláciou za rok 2021. Tým, že si prenajímateľ neuplatnil dohodnuté oprávnenie upraviť výšku nájmu o percento ročnej miery inflácie v zmysle zmluvných podmienok, nebol dodržaný postup v zmysle článku V, bod 5 zmluvy o nájme nebytových priestorov, podľa ktorého dohodnutú výšku nájomného je prenajímateľ oprávnený upraviť v súlade s mierou inflácie potvrdenou Štatistickým úradom SR.

Kontrolná skupina preverila dve zmluvy o nájme, kde TSK figuroval ako nájomca. V oboch prípadoch sa jednalo o nájom časti pozemkov súvisiaci s rozvojom cyklistickej infraštruktúry, kedy TSK uzatváral nájmy s vlastníkmi pozemkov, na ktorých mala byť vybudovaná cyklotrasa. Vzhľadom na verejno-prospešný charakter cyklotrás bolo dohodnuté symbolické nájomné. O uzavretí predmetných nájomných vzťahov boli následne informovaní aj poslanci zastupiteľstva na príslušných komisiách pri zastupiteľstve v rámci aktuálneho diania. Vykonanou kontrolou neboli zistené žiadne porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov.

V súvislosti s vykonanou kontrolou NKÚ SR v roku 2020 boli pri prevodoch majetku z dôvodu hodného osobitného zreteľa identifikované dve zistenia, keď v zásadách hospodárenia s majetkom neboli zadefinované konkrétne príklady výnimčnosti prevodu a prenájmu majetku VÚC a rozhodnutie o spôsobe aj samotnom prevode majetku bolo schválené na jednom zastupiteľstve.

TSK prijal k uvedeným zisteniam jedno opatrenie, ktoré bolo v zmysle monitoringu plnenia opatrení vyhodnotené ako splnené. V stanovenom termíne boli zastupiteľstvom prijaté a schválené nové zásady hospodárenia s majetkom účinné od 01.08.2021, ktoré už obsahovali konkrétne príklady výnimočnosti predaja/nájmu majetku z dôvodu hodného osobitného zreteľa a upravovali postup pri schvaľovaní prevodov majetku na dvoch zasadaniach zastupiteľstva.

Základná finančná kontrola bola v prípade preverovaných zmlúv o nájme vykonaná v súlade so zákonom o finančnej kontrole a audite a dané zmluvy boli zverejnené v súlade so zákonom o slobodnom prístupe k informáciám.

Kontrolné zistenie 1:

Pri hodnotení predložených ponúk v rámci dvoch OVS č. TSK/019/2014 a OVS č. TSK/001/2015 nebola prítomná nadpolovičná väčšina členov hodnotiacej komisie v zmysle článku III, bod 6 podmienok OVS.

Kontrolné zistenie 2:

Prijatie najvhodnejšieho návrhu, ktorý sa týkal majetku nachádzajúceho sa v areáli Gymnázia Handlová a bývalej školy v prírode Kľačno, nebolo oznámené uchádzačom podľa ustanovenia § 286 ods. 1 obchodného zákonníka, podľa ktorého vyhlasovateľ vyberie najvhodnejší z predložených návrhov a oznámi jeho prijatie spôsobom a v lehote, ktoré určujú podmienky súťaže. Zároveň bol porušený článok 16, ods. 7, bod 8 zásad hospodárenia s majetkom a podmienky OVS v zmysle článku III, bod 14 a 15.

Kontrolné zistenie 3:

Doplatok kúpnej ceny prevádzaného majetku, sociálnej budovy SOŠ obchodu a služieb Nové Mesto nad Váhom a príslušných pozemkov a príslušenstva, nebol uhradený v zmysle článku 2, ods. 2 a 3 kúpnej zmluvy o prevode vlastníctva nehnuteľnosti. Zároveň nebolo postupované v zmysle článku IV, bod 3 podmienok OVS.

Kontrolné zistenie 4:

V uzatvorenej zmluve o nájme nebytových priestorov určených ako krajčírka dielňa a zberňa šatstva nebolo dohodnuté poskytovanie služieb v súlade s článkom 29, bod 1, písm. g) zásad hospodárenia s majetkom.

Odporúčanie:

V zásadách hospodárenia s majetkom doplniť postup, ktorý by podrobnejšie stanovil pravidlá pri uzatváraní zmlúv o nájme, v ktorých TSK vystupuje na strane nájomcu.

2.3 Ochrana majetku

Ochrana majetku pri prevodoch nehnuteľností zabezpečoval TSK formou právnych prostriedkov dohodnutých v uzatvorených kúpnych zmluvách. Išlo predovšetkým o ustanovenie, podľa ktorého návrh na vklad do katastra nehnuteľností podá TSK až po zaplatení kúpnej ceny v plnej výške a predložení elektronickej kolkovej známky na účet predávajúceho, ustanovenie o oprávnení odstúpiť od zmluvy v prípade, že kupujúci neuhradí predávajúcemu kúpnu cenu v termíne podľa kúpnej zmluvy a ustanovenie o nadobudnutí vlastníckeho práva k prevádzanej nehnuteľnosti až dňom právoplatného rozhodnutia katastrálneho odboru o povolení vkladu do katastra nehnuteľností v prospech kupujúceho.

Podobne aj zmluvy o nájme obsahovali sankčný mechanizmus na ochranu majetku nastavený v súlade so zásadami hospodárenia s majetkom, ako aj v súlade s príslušnými ustanoveniami občianskeho zákonníka. Jednalo sa najmä o využitie možnosti indexácie výšky nájmu, uloženie sankcií, vyrubenie úrokov z omeškania pri oneskorených úhradách nájomného, prípadne odstúpenie od zmluvy, ak je nájomca v omeškaní s platením nájomného viac ako 90 dní.

Kontrolou bolo zistené, že pri prenájme nebytových priestorov určených ako krajčírka dielňa a zberňa šatstva bolo dohodnuté právo na úpravu nájomného o výšku inflácie za rok 2021 uplatnené oneskorene a v prípade prenájmu kancelárskych priestorov v budove TSK nebolo toto právo uplatnené vôbec.

Kontrolné zistenie 5:

Výška nájmu nebytových priestorov určených ako krajčírka dielňa a zberňa šatstva nebola upravená hneď po zverejnení indexu spotrebiteľských cien Štatistickým úradom SR za rok 2021, ale oneskorene, čo nebolo v súlade s článkom V, bod 6 a 7 zmluvy o nájme nebytových priestorov.

Kontrolné zistenie 6:

Prenajímateľ nevyužil svoje právo na úpravu výšky nájmu nebytových priestorov v budove úradu TSK, určenej na kancelárske účely, v súvislosti s vyhlásenou mierou inflácie za rok 2021 v zmysle článku V, bod 5 zmluvy o nájme nebytových priestorov.

3. Starostlivosť o majetok kraja

3.1 Školstvo

V zriaďovateľskej pôsobnosti TSK pôsobilo k 31.12.2022 spolu 38 stredných škôl (z toho 19 škôl hospodáril ako rozpočtové organizácie a 19 škôl ako príspevkové organizácie), jazyková škola, ktorá bola príspevkovou organizáciou a Krajské centrum voľného času ako rozpočtová organizácia.

Podstatná časť majetku TSK bola zverená do správy jednotlivých stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK, pričom brutto hodnota zvereného majetku bola k 31.12.2022 v celkovej výške 111 261 590,55 eur, z toho na účte stavby 104 670 572,82 eur a na účte pozemky 6 591 017,73 eur.

Zverením majetku do správy SŠ, ktoré uvedený majetok využívali na svoju činnosť, bol tento majetok ďalej evidovaný aj odpisovaný u správcu. V súlade so zákonom o majetku VÚC a zásadami hospodárenia s majetkom boli OvZP ako správca majetku povinné zverený majetok zveľaďovať, chrániť a zhodnocovať, najmä udržiavať a užívať, chrániť pred poškodením, zničením, stratou alebo zneužitím.

V prípade, keď sa určitý majetok stal pre školy prebytočným, bol im odňatý zo správy a v účtovníctve ho evidoval TSK.

Existencia plánu obnovy, údržby a opráv, resp. iného koncepčného dokumentu, týkajúceho sa starostlivosti o budovy stredných škôl a spôsob prerozdelenia finančných prostriedkov

TSK mal pre oblasť školstva vytvorenú regionálnu stratégiu výchovy a vzdelávania, ktorá predstavovala východisko pre výkon kompetencií samosprávneho kraja v oblasti utvárania podmienok na rozvoj výchovy a vzdelávania, najmä na stredných školách.

Jednou z kľúčových priorít pre oblasť stredného školstva bolo posilnenie vnútorných kapacít stredných škôl. Špecifickým cieľom bolo dosiahnuť zlepšenie stavebno-technického stavu školských zariadení a modernizácia materiálo-technického vybavenia. Zameraný bol hlavne na podporu starostlivosti o budovy stredných škôl a ich vybavenie modernými technológiami, bez ktorých sa v súčasnosti kvalitné vzdelávanie nedá realizovať.

Medzi prioritné opatrenia na zabezpečenie tohto cieľa patrilo priebežné odstraňovanie havarijných stavov vo všetkých školách, zvyšovanie energetickej efektívnosti budov, priebežné rekonštrukcie a modernizácie budov a areálov škôl a internátov tak, aby boli využiteľné aj na vzdelávacie, sociálne, kultúrne, športové a spoločenské služby a podujatia pre verejnosť. Cieľom bolo budovanie a modernizovanie školských telocviční, ihrísk a športovísk, vrátane špecifických športovísk (športová hala, plaváreň, bežecké plochy) v záujme podpory zdravého životného štýlu a v neposlednom rade vo väčšine škôl vytvoriť technické podmienky pre inkluzívne vzdelávanie zdravotne postihnutých osôb a nájsť riešenia pre všetky nevyužívané a chátrajúce budovy v správe stredných škôl.

Vyhodnotenie plnenia regionálnej stratégie výchovy a vzdelávania bolo realizované každoročne odborom školstva a kultúry a do 31. októbra príslušného roka bol výsledok zverejnený na webovom sídle TSK.

TSK mal pre oblasť školstva vypracované samostatné investičné plány a plány údržby a opráv týkajúce sa starostlivosti o budovy SŠ, mal stanovené zásady ich spracovania a spôsob prerozdelenia finančných prostriedkov. Riaditelia škôl predkladali každoročne požiadavky na opravy, údržbu a investície zoradené podľa poradia dôležitosti odboru školstva a kultúry, odboru investícií a vnútornej prevádzky a finančnému odboru. Po ich posúdení a prehodnotení bol v spolupráci s príslušným riadiacim odborom pripravený prehľad prioritných požiadaviek na investície a osobitne

na opravy a údržbu podľa jednotlivých organizácií s určením poradia dôležitosti. Odsúhlasením na úrovni vedenia TSK sa stal podkladom pri tvorbe návrhu rozpočtu.

Pri určovaní dôležitosti poradia jednotlivých investičných akcií ako aj prerozdelenia finančných prostriedkov mali prioritu investičné akcie, ktoré sa začali realizovať v predchádzajúcom rozpočtovom roku a bolo ich potrebné dokončiť, nové investičné zámery v zmysle koncepcie rozvoja kraja. Osobitné postavenie mali povinné revízie elektrických zariadení a bleskozvodov, havarijné stavy ohrozujúce majetok a zdravie, nevyhovujúce stavy priestorov, objektov v zmysle kontroly príslušného regionálneho úradu verejného zdravotníctva a hasičského a záchranného zboru. Pri starostlivosti o budovy stredných škôl TSK postupoval v súlade s regionálnou stratégiou výchovy a vzdelávania a plánmi obnovy, údržby a opráv.

Analýza čerpania kapitálových výdavkov a výdavkov na opravy a údržbu majetku (budovy stredných škôl)

Čerpanie kapitálových výdavkov a výdavkov na opravy a údržbu budov stredných škôl v kontrolovanom období rokov 2020 – 2022 bolo spracované v tabuľke č. 6.

Tabuľka č. 6 Čerpanie kapitálových výdavkov a výdavkov na opravy a údržbu budov stredných škôl

Kategória/rok	2020 (v eur)	2021 (v eur)	2022 (v eur)	index 2022/2020
EK 712 nákup budov, všetky ZF	0,00	0,00	0,00	x
EK 716 prípravná a projektová dokumentácia, všetky ZF	192 123,98	419 384,00	332 582,00	1,73
EK 717 realizácia stavieb a ich technické zhodnotenie, všetky ZF	11 599 143,48	8 289 565,75	9 413 780,14	0,81
EK 635 006 rutinná a štandardná údržba budov, ZF 41	216 048,52	217 248,71	29 518,98	0,14

Zdroj: TSK

Kapitálové výdavky predstavovali najmä výdavky za prípravnú a projektovú dokumentáciu a výdavky súvisiace s realizáciou stavieb a ich technickým zhodnotením na budovách SŠ.

Analýzou údajov uvedených v tabuľke č. 6 bolo zistené, že v rokoch 2020 – 2022 neboli nakupované žiadne nehnuteľnosti.

Na projektovú dokumentáciu bolo vynaložených celkom 944 089,98 eur, ktoré pozostávali z platieb za práce v súvislosti s vypracovaním investičných štúdií, stavebných zámerov, grafických podkladov, expertíz, konzultácií, platby za projektové práce vrátane zmien, geodetické a prieskumné práce potrebné na spracovanie projektu a iné. Nárast týchto výdavkov v roku 2022 v porovnaní s rokom 2020 bol takmer dvojnásobný.

V súvislosti s realizáciou stavieb a ich technickým zhodnotením bolo v kontrolovanom období vynaložených 29 302 489,37 eur. Najvyšší objem finančných prostriedkov na realizáciu stavieb a ich technické zhodnotenie bol vynaložený v roku 2020, kedy boli na budovách jednotlivých škôl zrealizované a ukončené napríklad tieto investičné akcie: Spojená škola Púchov - rekonštrukcia kuchyne a prestavba učební na dielne, vrátane výkonu stavebného dozoru v sume 971 126,68 eur, Gymnázium L. Štúra Trenčín – rekonštrukcia budovy školskej jedálne a odvetranie kuchyne v sume 669 697,17 eur a SPŠ Nové Mesto nad Váhom - I. etapa rekonštrukcie školy v sume 612 779,48 eur, ktorá pokračovala aj v roku 2021, kedy bolo preinvestovaných 1 460 542,94 eur. Najvyšší objem finančných prostriedkov v sume 3 300 760,96 eur bol v danom roku preinvestovaný v súvislosti s budovaním hokejovej akadémie a komplexným riešením školského areálu Trenčín – Zámostie.

Viacere investičné aktivity prebiehali aj v roku 2021, napr. na SOŠ J. A. Baťu Partizánske – rekonštrukcia kuchyne, výdajne stravy a jedálne, stavebný dozor v sume 746 216,05 eur, s pokračovaním v roku 2022 v sume 414 065,45 eur, SOŠ strojnícka Považská Bystrica – rekonštrukcia a modernizácie priestorov praktického vyučovania, rekonštrukcia strechy pavilón B, technického zabezpečenia haly a sociálneho zázemia v objeme 2 537 389,95 eur.

V roku 2022 boli na SOŠ obchodu a služieb Trenčín – Gastrocentrum v rámci projektu Obslužime aj anglického kráľa, realizované výdavky za stavebné práce, zabezpečenie výkonu stavebného a autorského dozoru v sume 1 939 024,87 eur, vzhľadom na rozsiahlosť realizovaných prác tieto práce pokračovali aj v roku 2023. Na Obchodnej akadémii M. Hodžu Trenčín prebiehala realizácia investičného zámeru na zníženie energetickej náročnosti školy vrátane zabezpečenia odborného projekčného a stavebného dozoru v sume 1 304 757,00 eur. Vzhľadom na rozsiahlosť realizovaných prác tieto práce pokračovali aj v roku 2023.

Opravy a údržba budov stredných škôl boli v kontrolovanom období financované zo zdrojov TSK a zo zdrojov jednotlivých SŠ.

V rámci bežných výdavkov bolo z rozpočtu TSK použitých celkom 462 816,21 eur, z ktorých boli financované najmä výdavky na rutinnú a štandardnú opravu a údržbu budov a objektov, výťahov, fasád, maľovanie, odstránenie viacerých havarijných stavov - poškodenie strešnej krytiny, vykurovacích kotlov, kanalizácie, elektroinštalácie. Výrazný pokles výdavkov na bežné opravy budov bol zaznamenaný v roku 2022, keď tvorili len 14,00 % podiel v porovnaní s rokom 2020. Tento stav súvisel s vojnovým konfliktom na Ukrajine a hromadným prílivom cudzincov. TSK poskytol do výpožičky dva nevyužívané objekty vo svojom vlastníctve, a to budovu internátu bývalej SOŠ sklárskej v Lednických Rovniach a budovu internátu SOŠ obchodu a služieb v Novom Meste nad Váhom, ako aj voľné lôžka na svojich ďalších stredoškolských internátoch bez toho, aby bol narušený či obmedzený výchovno-vzdelávací proces na stredných školách. Značná časť finančných prostriedkov vyčlenených v rámci rozpočtu TSK na opravy a údržby stredných škôl smerovali na realizáciu opráv budovy internátov.

Preto zo schválených opráv a údržby pre rok 2022 boli realizované len nevyhnutné opravy ako povinný servis vzduchotechniky na Gymnázium v Partizánskom, oprava strechy na Gymnázium v Považskej Bystrici či výmena podlahy v učebni elektrotechniky na SPŠ v Myjave. Ostatné akcie v rámci opráv a údržby sa presunuli do návrhu opráv a údržby na rok 2023 alebo boli realizované v rámci normatívnych finančných prostriedkov danej školy v prípade dostatočného objemu disponibilných zdrojov.

OvZP v sektore školstva použili v kontrolovanom období rokov 2020 – 2022 bežné výdavky na opravy budov škôl a školských zariadení finančné prostriedky v sume 1 963 949,01 eur. Jednalo sa o bežné výdavky za materiál, práce a služby vykonávané dodávateľskými subjektmi, ktorými sa zabezpečovalo bežné fungovanie majetku.

Súlad realizovaných výdavkov s plánom

Investičné plány, resp. register investícií TSK bol za oblasť školstva vyhodnocovaný v rámci hodnotenia programového rozpočtu TSK v programe vzdelávanie a plán údržby a opráv hodnotilo oddelenie školstva a kultúry. TSK postupoval v zmysle existujúcich plánov obnovy, údržby a opráv.

Kontrolou vybranej vzorky 28 investičných akcií zrealizovaných v rokoch 2020 - 2022 v celkovej hodnote 10 270 580,71 eur bolo zistené, že všetky boli zaradené v registri investícií, vychádzali zo schváleného rozpočtu kapitálových výdavkov, ktorý bol v priebehu roku aktualizovaný. Posledná aktualizácia registra investícií z decembra daného roka bola v súlade s prehľadom kapitálových výdavkov za program vzdelávanie záverečného účtu TSK.

V kontrolovanom období za roky 2020 - 2022 boli v programe vzdelávanie vynaložené kapitálové výdavky celkom v objeme 34 583 515,86 eur. Čerpanie kapitálových výdavkov v zmysle plnenia investičných plánov za oblasť vzdelávanie bolo v roku 2020 na úrovni 46,47 %, v roku 2021 na úrovni 37,77 % a v roku 2022 na úrovni 38,42 %. Kapitálové výdavky celkom obsahovali okrem výdavkov na investície aj iné kapitálové výdavky, napr. za rekonštrukciu spevnených plôch v areáli škôl, modernizáciu vnútornej počítačovej siete a internetového pripojenia, vybudovanie multifunkčných ihrísk, nákup CNC strojov, kúpu dopravných prostriedkov a iné.

Nižšie čerpanie kapitálových výdavkov v odvetví školstva bolo ovplyvnené najmä nasledovnými skutočnosťami:

- vyhlásenie mimoriadneho a núdzového stavu v súvislosti s pandémiou COVID-19 malo negatívny dopad na realizáciu investičných akcií, v I. polroku 2020 vydal TSK oznámenie o pozastavení investičných akcií schválených v rozpočte TSK na roky 2020 - 2022,
- zdĺhavé administratívne procesy pri uzatváraní zmlúv o poskytnutí nenávratného finančného príspevku,
- zdĺhavý proces verejného obstarávania na dodávateľov aktivít projektu,
- zdĺhavé kontroly dokumentácie zo strany riadiacich orgánov.

3.2 Zdravotníctvo

TSK mal vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti k 31.12.2022 tri príspevkové organizácie: nemocnica Bojnice, nemocnica Považská Bystrica a nemocnica Myjava.

Tieto nemocnice prešli do zriaďovateľskej pôsobnosti TSK od 01.01.2003 v zmysle zákona o prechode pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky a zákona o zdravotnej starostlivosti. S prechodom kompetencií na úseku zdravotníctva došlo aj k prevodu majetku štátu v správe týchto nemocníc v zmysle zákona

o majetku VÚC. Všetky tri nemocnice boli v čase delimitácie na TSK príspevkovými organizáciami, pričom táto právna forma zostala zachovaná.

Správa majetku prešla v zmysle delimitačných protokolov od 01.01.2003 na nemocnice v súlade so zásadami hospodárenia s majetkom, podľa ktorých môže samosprávny kraj zveriť svoj majetok do správy formou protokolu alebo zmluvy o zverení majetku do správy. Zodpovednosť nemocníc ako správca majetku bola určená aj v zákone o majetku VÚC, v zmysle ktorého VÚC a správca sú povinní majetok VÚC zveľaďovať, chrániť a zhodnocovať, najmä sú povinní tento majetok udržiavať a užívať, chrániť pred poškodením, zničením, stratou alebo zneužitím.

Kontrolná skupina preverila obstarávaciu cenu majetku nemocníc pri delimitácii z MZ SR na účte stavby a pozemky k 01.01.2003 a jej vývoj k 31.12.2022.

Podľa majetkovej evidencie TSK bola hodnota delimitovaného majetku k 01.01.2003 na účte stavby vyčíslená vo výške 20 802 596,93 eur brutto. Uvedený majetok bol následne zverený do správy nemocníc a jeho hodnota k 31.12.2022 vzrástla na úroveň 61 231 730,26 eur brutto. Zvýšenie hodnoty majetku ovplyvnili najmä investície financované z rozpočtu TSK, fondov EÚ a ŠR SR. Investície do hodnoty majetku v kontrolovanom období boli v sume 26 988 382,68 eur.

TSK vo svojej majetkovej evidencii k 31.12.2022 evidoval na účte stavby len objekt lekárne v sume 185 847,34 eur, ktorý bol vyňatý zo správy nemocnice Považská Bystrica v roku 2016.

Podľa majetkovej evidencie TSK hodnota delimitovaného majetku k 01.01.2003 na účte pozemky bola vo výške 1 496 817,45 eur. Hodnota majetku TSK zvereného do správy nemocníc na účte pozemky bola k 31.12.2022 v sume 1 268 658,33 eur. Pokles hodnoty pozemkov v správe nemocníc o 228 159,12 eur súvisel s odňatím majetku zo správy, nakoľko tieto pozemky boli pre nemocnice už neupotrebitelnými. Trvale prebytočný majetok sa stal predmetom zámeny pozemkov medzi TSK a mestami Považská Bystrica a Myjava.

Majetok TSK zverený do správy nemocníc, ako príspevkových organizácií, bol evidovaný a odpisovaný v majetkovej evidencii nemocníc.

Existencia plánu obnovy, údržby a opráv, resp. iného koncepčného dokumentu, týkajúceho sa starostlivosti o budovy nemocníc

Oblasť zdravotníctva bola koncepčne spracovaná a upravená v PHSR, kde v zmysle opatrenia Lepší prístup k efektívnejším zdravotníckym službám boli plánované aktivity na modernizáciu zdravotníckej infraštruktúry, optimalizáciu počtu lôžok a podporu a vybudovanie urgentných príjmov.

Ďalšími koncepčnými dokumentami v oblasti zdravotníctva bola koncepcia zdravotnej starostlivosti a správa o stave a smerovaní zdravotníctva, v ktorej boli stanovené hlavné priority regionálnej zdravotnej politiky spočívajúce v zachovaní všetkých nemocníc v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK, v zabezpečení zmluvných vzťahov so zdravotnými poisťovňami, v budovaní nedostatkových oddelení a pracovísk, v podpore poskytovania komplexnej zdravotnej starostlivosti a v zabezpečení investícií do obnovy a modernizácie. V rámci tohto koncepčného dokumentu boli spracované investičné priority, ktoré vychádzali aj z nezávislého posúdenia stavu nemocníc súkromnou poradenskou spoločnosťou. V súčasnosti TSK pripravuje Koncepciu rozvoja zdravotníctva TSK do roku 2030 s platnosťou od roku 2024.

TSK mal vypracované samostatné plány údržby a opráv a investičné plány pre oblasť zdravotníctva, týkajúce sa najmä starostlivosti o budovy nemocníc a stanovené zásady ich spracovania. Pri ich spracovaní sa vychádzalo z požiadaviek nemocníc na opravy, údržbu a na investície, ale aj z osobných rokovaní zodpovedných zástupcov nemocníc s príslušnými odborníkmi TSK. Požiadavky boli predkladané príslušným odborom a boli prehodnocované vo väzbe na aktuálny stav rozostavanosti, havarijné stavy a nové investičné zámery v zmysle koncepcie rozvoja kraja. Po ich posúdení bol pripravovaný prehľad prioritných požiadaviek s určením poradia dôležitosti. Odsúhlasením týchto požiadaviek na úrovni vedenia TSK sa stali podkladom pri tvorbe návrhu rozpočtu.

Plán, resp. register investícií bol dopĺňaný aj o investičné akcie zo zásobníka investičných zámerov, ktoré plánoval TSK a nemocnice realizovať v najbližších rokoch v súlade s PHSR. Zásobník investičných zámerov bol od roku 2022 hodnotený novo vzniknutým útvaram hodnoty za peniaze, ktorý posudzoval splnenie nastavených hodnotiacich kritérií z hľadiska priority a výsledkom bolo zostavenie prioritizovaného zásobníka investičných zámerov na nasledujúci rok.

Dobrá prax:

Kontrolná skupina pozitívne hodnotí zriadenie útvaru hodnoty za peniaze v roku 2022, ktorého cieľom bolo a zostáva zavedenie systematického prístupu pri výbere investičných projektov, stanovenie hodnotiacich kritérií a kontrolných mínikov počas realizácie celého investičného procesu. Nastavením vhodných pravidiel by sa mal zjednodušiť celý investičný proces a zabezpečiť lepšiu prípravu investičných projektov.

Zavedenie jasných a systematických pravidiel do procesu riadenia verejných investícií od počiatočného určenia investičných priorít, cez prípravu návrhov investičných zámerov až po posúdenie ich spoločensko-ekonomickej návratnosti je jasným predpokladom pre implementáciu dobrej praxe.

Vývoj investícií a výdavkov na opravy a údržbu budov nemocníc

TSK poskytol v kontrolovanom období rokov 2020 – 2022 zriadeným nemocniciam kapitálové transfery v celkovej sume 21 856 095,35 eur a bežné transfery v sume 506 166,83 eur.

Čerpanie kapitálových výdavkov a výdavkov na opravy a údržbu budov nemocníc v kontrolovanom období rokov 2020 – 2022 je spracované v tabuľke č. 7.

Tabuľka č. 7 Čerpanie kapitálových výdavkov a výdavkov na opravy a údržbu budov nemocníc

Kategória/rok	2020 (v eur)	2021 (v eur)	2022 (v eur)	index 2022/2020
EK 712 nákup budov, všetky ZF	0,00	0,00	0,00	0,00
EK 716 prípravná a projektová dokumentácia, všetky ZF	94 710,00	156 320,00	82 720,00	0,87
EK 717 realizácia stavieb a ich technické zhodnotenie, všetky ZF	4 658 572,20	10 347 668,09	2 696 182,82	0,58
EK 635 006 rutinná a štandardná údržba budov, ZF 41	0,00	56 369,23	0,00	0,00

Zdroj: TSK

V rokoch 2020 – 2022 neboli nakupované žiadne nehnuteľnosti. Kapitálové výdavky predstavovali výdavky za prípravnú a projektovú dokumentáciu a výdavky súvisiace s realizáciou stavieb a ich technickým zhodnotením na budovách nemocníc.

Za prípravnú a projektovú dokumentáciu bolo v kontrolovanom období použitých celkovo 333 750,00 eur. Najvyšší objem dosiahli kapitálové výdavky v roku 2021, z toho nemocnica Považská Bystrica uhradila za vypracovanie projektových dokumentácií pre zaintegrovanie pôrodnej sály, internej JIS a internej OAIM sumu 102 800,00 eur

Kapitálové výdavky nemocníc na realizáciu stavieb a ich technického zhodnotenia boli v rokoch 2020 – 2022 v sume 17 702 423,11 eur. Najvyšší objem bol použitý v roku 2021 za investičné akcie realizované v nemocnici Považská Bystrica v sume 5 470 837,69 eur, keď v rámci budovania jednotky magnetickej rezonancie - centrum diagnostiky bolo reinvestovaných 96,82 % uvedených výdavkov. V nemocnici Bojnice bolo použitých celkom 4 238 548,64 eur, z toho za vybudovanie nového urgentného príjmu – 75,78 % a napojenie rozvodov JIS na energocentrum 16,16 %. Nemocnica Myjava vynaložila výdavky v sume 638 281,76 eur za stavebné úpravy priestorov OAIM.

Bežné transfery na údržbu a opravy budov zvereným nemocniciam TSK zvyčajne neposkytoval. Výnimkou bol rok 2021, kedy bol nemocnici Považská Bystrica poukázaný bežný transfer v sume 56 369,23 eur na opravu poškodeného trešného plášťa na objekte starej kotolne.

Účel realizovaných výdavkov s plánom

TSK mal vypracované samostatné investičné plány a plány údržby a opráv aj pre oblasť zdravotníctva stanovené zásady ich spracovania. Investičné plány, resp. register investícií TSK bol vyhodnocovaný v rámci hodnotenia programového rozpočtu TSK v programe zdravotníctvo a plán údržby a opráv vyhodnocoval odbor zdravotníctva sociálnej pomoci.

Kontrolou 100,00 % vzorky schválených investičných akcií nemocnice Bojnice za roky 2020 v sume 350 944,00 eur, v roku 2021 v sume 3 099 695,00 eur a v roku 2022 v sume 1 812 261,00 eur bolo zistené, že investičné

akcie zaradené v registri investícií vychádzali zo schváleného rozpočtu kapitálových výdavkov, ktorý bol v priebehu roku aktualizovaný. Posledná aktualizácia registra investícií z decembra daného roka bola v súlade s prehľadom kapitálových výdavkov za program zdravotníctva záverečného účtu TSK.

Z plánovaných odhadovaných výdavkov v zmysle plánu údržby a opráv v kontrolovanom období rokov 2020 – 2022 v sume 2 949 709,00 eur bolo v skutočnosti čerpaných 2 280 175,10 eur. Nižšie plnenie plánu údržby a opráv (77,30 %) súviselo aj pandémiou COVID-19, keď nemocnice presúvali disponibilné zdroje na zabezpečenie protipandemických opatrení a obstaranie ochranných pracovných prostriedkov.

V kontrolovanom období rokov 2020 – 2022 boli v programe zdravotníctvo vynaložené kapitálové výdavky celkom v objeme 21 888 496,48 eur. Čerpanie kapitálových výdavkov v zmysle plnenia investičných plánov za oblasť zdravotníctva bolo v roku 2020 na úrovni 58,56 %, v roku 2021 na úrovni 89,64 % a v roku 2022 na úrovni 52,44 %. Kapitálové výdavky celkom predstavovali okrem výdavkov na projektovú dokumentáciu a investície do budov nemocníc aj iné kapitálové výdavky, najmä za nákup strojov a prístrojov, zariadení, techniky, náradia a dopravných prostriedkov. Podľa vyjadrenia kontrolovaného subjektu vplyv na nižšie čerpanie kapitálových výdavkov v roku 2020 malo pozastavenie investičných akcií v prvom polroku 2020 v súvislosti so šírením COVID-19. Ďalším dôvodom nízkeho čerpania kapitálových výdavkov, najmä v roku 2022 boli neprimerane dlhé lehoty administratívnych procesov pri uzatváraní zmlúv o poskytnutí nenávratných finančných príspevkoch, zdĺhavé procesy vo verejnom obstarávaní, ktoré boli ukončené až koncom roku 2022 a až potom mohli byť uzatvorené zmluvné vzťahy s dodávateľmi.

Spoločenský prínos nemocníc ako príspevkových organizácií TSK pri zabezpečovaní zdravotnej starostlivosti

Počet nemocníc ani ich právna forma sa od roku 2003 nezmenili. Prioritou regionálnej zdravotnej politiky samosprávneho kraja bolo a zostáva zachovanie všetkých troch nemocníc vo vlastníctve TSK tak, aby kraj mal dosah na ich riadenie a fungovanie. Existencia nemocníc ako príspevkových organizácií zabezpečovala priamy vplyv samosprávneho kraja na rozsah poskytovanej zdravotnej starostlivosti v týchto nemocniciach, na zachovanie aj finančne náročných, ale potrebných oddelení, čím bola pre obyvateľov kraja zabezpečená dostupnosť a komplexnosť zdravotnej starostlivosti na celom jeho území. Za týmto účelom TSK ako zriaďovateľ zabezpečoval modernizáciu dlhodobého majetku (budovy, prístroje) nemocníc.

Nemocnice v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK plnili významný spoločenský prínos aj pri poskytovaní vzdelávania lekárov zaradených do špecializačného štúdia, čím dopĺňali systém regionálneho zdravotníctva v kraji o kvalifikovaných zdravotníckych pracovníkov v rôznych špecializačných odboroch, vytvárali nové špecializované ambulancie, ako aj ambulancie všeobecných lekárov pre dospelých, pre deti a dorast. Nemocnica Bojnice a nemocnica Považská Bystrica spolupracujú so SZŠ pri zabezpečení praktického vzdelávania študentov SZŠ, čím si zároveň pripravujú stredný zdravotnícky personál pre svoje regionálne nemocnice a sociálne zariadenia na území kraja.

Najväčší vplyv na stratové hospodárenie nemocníc mali nedostatočné platby zo strany zdravotných poisťovní za poskytované výkony, čím v podstate neboli vytvorené ekonomické podmienky ich na samostatné fungovanie. Ďalším faktorom, ktorý negatívne ovplyvňoval hospodárenie nemocníc, boli mzdy a ich valorizácia na základe legislatívnych zmien.

Prehľbujúcu sa zadlženosť nemocníc ako príspevkových organizácií sa podarilo zmierniť len v rokoch 2019 a 2020, kedy boli súčasťou procesu oddlžovania nemocníc zo strany štátu a záväzky týchto nemocníc neprechádzali na zriaďovateľa.

V rámci kontroly bolo preverené zapojenie nemocníc do plánu obnovy a odolnosti, ktorého cieľom bola podpora reforiem a investícií v zdravotníctve na odstránenie nedostatkov, skvalitnenie zdravotnej starostlivosti a jej dostupnosť.

Všetky tri nemocnice v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK predložili projekty na získanie finančných prostriedkov z plánu obnovy a odolnosti. Nemocnica Bojnice mala v kontrolovanom období schválený projekt na výstavbu nového urgentného príjmu a centrálnej sterilizácie a projekt na zníženie energetickej náročnosti monobloku A spojenej s rekonštrukciou vybraných oddelení v čiastke 18,198 miliónov eur. Projekt nového urgentného príjmu bol zrealizovaný už v roku 2022 a financovaný z rozpočtu TSK, pričom z plánu obnovy a odolnosti boli k 11.10.2023 refundované finančné prostriedky v sume 3,370 mil. eur a na sumu 629 972,17 eur je podaná žiadosť o platbu.

Nemocnica Považská Bystrica mala schválený projekt rekonštrukciu JIS interného oddelenia a OAIM vo výške 6,00 miliónov eur. Okrem toho mala schválené projekty, ktoré sa týkali zariadenia mobilného hospicu v sume 72 832,00 eur

a vybudovania dvoch nových ambulancií všeobecného lekárstva v sume 100 000,00 eur. Projekt na rekonštrukciu pôrodnej sály v Považskej Bystrici v sume 2,351 miliónov eur a projekt na obnovu materiálno-technického vybavenia v sume 124 230,40 eur boli schválené, avšak z dôvodu nedostatočnej alokácie finančných zdrojov boli zaradené do rezervného zoznamu. Projekt na rekonštrukciu pôrodnej sály bol zrealizovaný a v prípade pridelenia finančných prostriedkov pôjde o refundáciu.

Nemocnica Myjava v súčasnosti pripravuje projekt na dodanie prístrojovej techniky v odhadovanej výške investície v sume 1,20 miliónov eur, ktorý predloží na posúdenie v novembri tohto roku.

TSK pri výkone svojich kompetencií v oblasti zdravotníctva komunikuje s nemocnicami vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti, ale aj s MZ SR. Počas pandémie COVID-19 prevažovala online komunikácia. Intenzívna komunikácia s nemocnicami prebiehala aj prostredníctvom spoločných porád s riaditeľmi nemocníc, s námestníkmi riaditeľov pre ošetrovateľskú starostlivosť, s ekonómkami a ďalšími zodpovednými zamestnancami nemocníc za účelom riešenia problémov, realizácie investičných akcií, pri príprave rozpočtu, zmenách povolení na prevádzkovanie jednotlivých nemocníc, schvaľovaní ordinačných hodín, stavu ľudských zdrojov, prípravy a realizácie projektov. Spoločné porady riaditeľov nemocníc sa konali podľa potreby, keďže osobné stretnutia prebiehali na týždennej báze v rámci kontrolných dní, projektových rád a za účelom riešenia konkrétnych problémov.

TSK je členom zdravotníckej sekcie združenia samosprávnych krajov, ktorá komunikuje s MZ SR pri príprave strategických dokumentov, pripomienkovaní materiálov, návrhu legislatívnych zmien ale aj v oblasti rozvoja regionálneho zdravotníctva.

Za kontrolnú skupinu dňa 23.11.2023

Ing. Eva Molčanová
vedúca kontrolnej skupiny

.....

Ing. Andrej Jankech
člen kontrolnej skupiny

.....

Ing. Radovan Paľčuga
člen kontrolnej skupiny

.....

Ing. Jana Vidová
členka kontrolnej skupiny

.....

S obsahom protokolu o výsledku kontroly bol oboznámený dňa 27.11.2023

Ing. Jaroslav Baška
predseda

.....